

RocaJunyent Informa

Prevençió de Blanqueig de Capitals i Finançament del Terrorisme

3 de novembre de 2022

Modificació a la Llei 10/2010 de 28 d'abril de prevenció del blanqueig de capitals i del fi- nançament del terrorisme per la Llei “Crea i Creix”

El passat 19 d'octubre van entrar en vigor a Espanya algunes modificacions a la Llei de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme (d'ara endavant “LPBCFT”) realitzades per la Llei “Crea i Creix”.

Algunes d'aquestes modificacions són de menor transcendència, i altres presenten canvis en relació amb diferents aspectes de les obligacions dels subjectes obligats al compliment de la normativa, sent una veritable oportunitat perquè aquells que han de complir amb les rigoroses obligacions de la llei, trobin una via que els faciliti un eficaç compliment normatiu, i al seu torn reduir traves per a expandir els seus negocis.

Les modificacions que tenen major transcendència per als subjectes obligats es poden resumir en:

- ☐ Introducció de noves possibles exclusions reglamentàries a les obligacions de la normativa per a determinats subjectes obligats, quan existeixi escàs risc de blanqueig de capitals o de finançament del terrorisme.
- ☐ Incorporació d'un nou mètode d'identificació per a relacions de negoci no presencials.
- ☐ Creació de noves obligacions en matèria de Protecció de Dades, i actualització a la normativa vigent.

- ▣ **Habilitació als subjectes obligats per a crear sistemes comuns d'informació, emmagatzematge i, en el seu cas, accedir a la informació i documentació recopilada per al compliment de les obligacions de diligència deguda.**

Autorització a l'intercanvi d'informació entre subjectes obligats quan concorrin riscos extraordinaris identificats mitjançant els anàlisis de riscos en matèria de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme.

Desenvolupament de les modificacions

Exclusió subjectes obligats per escàs risc

La primera de les modificacions es troba en els considerats "Subjectes Obligats" al compliment de la norma, que es podran excloure reglamentàriament, total o parcialment, quan existeixi escàs risc de blanqueig de capitals o de finançament del terrorisme (BC/FT). D'aquesta manera, sense perjudici que aquestes exclusions han de materialitzar-se reglamentàriament, aquesta modificació amplia la tipologia de subjectes obligats que podrien beneficiar-se.

Abans de la modificació, aquesta possibilitat només estava prevista per a les persones que realitzin activitats financeres amb caràcter ocasional o de manera molt limitada, i aquells jocs d'atzar que presentin un baix risc de blanqueig de capitals i de finançament del terrorisme. Actualment, podran ser exclosos reglamentàriament, a més dels anteriors, els següents:

- les entitats de diners electrònics,
- les entitats de pagament,
- les entitats prestadores del servei d'informació sobre comptes.

Ara bé, cal esmentar que, fins avui, l'única exclusió que s'ha materialitzat reglamentàriament és la indicada en l'article 3 del Reial Decret 304/2014, de 5 de maig, relativa a l'activitat de canvi de moneda estrangera realitzada amb caràcter accessori a l'activitat principal del titular en determinades circumstàncies indicades per la norma.

En conseqüència, s'haurà d'esperar a la via reglamentària per a veure en quina mesura s'implementen aquestes possibles exclusions, i que tan beneficioses resulten per als subjectes obligats involucrats.

Identificació no presencial, nou mètode

Una altra de les modificacions que pot resultar convenient, quan la celeritat pròpia del mercat l'exigeix, és la que s'ha realitzat en relació amb el compliment de les obligacions de deguda diligència per a la identificació dels clients en negocis i operacions no presencials.

Previ al canvi establert, la normativa preveia que els subjectes obligats podrien establir relacions de negoci o executar operacions a través de mitjans telefònics, electrònics o telemàtics amb clients que no es trobin físicament presents, sempre que se'ls identifiqui per algun dels mètodes que la pròpia normativa autoritza, entre els quals s'esmentava identificar al client mitjançant signatura electrònica qualificada regulada pel

Reglament de la UE, la qual cosa al seu torn exclouïa expressament l'obligació d'obtenir després còpia del document d'identitat d'aquest client.

Després de la modificació aquest mètode s'autoritza també per a firmes electròniques que no reuneixin els requisits de la signatura electrònica qualificada, però en aquests casos s'adhereix l'obligació d'obtenir còpia del DNI/Passaport en el transcurs d'un mes.

Amb això, s'habilita un altre nou mètode per a identificar als clients no presencials, que ajuda els subjectes obligats a complir amb l'obligació d'identificació, disposant d'un mes per a completar la documentació necessària i obtenir còpia del document d'identitat del client.

Protecció de Dades de Caràcter Personal

En matèria de Protecció de Dades de Caràcter Personal, la modificació actualitza les referències a la legislació de Protecció de Dades a la normativa vigent, eliminant els esments a la derogada Llei orgànica 15/1999, i reemplaçant-les per la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals, i al Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016.

Així mateix, la modificació agrega en l'article 32 de la LPBCFT l'exigència de què els subjectes obligats hagin de realitzar una avaluació d'impacte en la protecció de dades sobre el tractament per al compliment de les obligacions d'informació, a fi d'adoptar mesures tècniques i organitzatives reforçades per a garantir la integritat, confidencialitat i disponibilitat de les dades personals, extrem que ja es trobava previst en l'article 32 bis de la mateixa Llei sobre el tractament per al compliment de les obligacions de deguda diligència.

Finalment, s'especifica que el tractament de dades per al compliment de les obligacions d'informació haurà de dur-se a terme únicament per l'OCI i el representant davant el SEPBLAC.

Creació de sistemes comuns d'informació

Possiblement, un dels canvis que podrà portar majors beneficis si s'implementa i desenvolupa correctament per part dels subjectes obligats, és l'habilitació als subjectes pertanyents a una mateixa categoria (mateixa lletra de l'article 2 de la LPBCFT) a crear sistemes comuns d'informació, emmagatzematge i, en el seu cas, accés a la informació i documentació recopilada, per al compliment de les obligacions de diligència deguda. L'única excepció que s'estableix és la relacionada amb la informació i documentació pròpia del seguiment continu de la relació de negocis que, com és pròpia de cada negoci, haurà d'obtenir-la el mateix subjecte obligat del seu monitoratge continu.

Actualment existeixen registres de titulars reals com els utilitzats pels notaris, però aquesta modificació sembla obrir les portes al fet que es creïn sistemes més complets, on no sols es pugui obtenir informació, sinó fins i tot documentació, i que podrà permetre agilitzar els processos de compliment de les obligacions de deguda diligència que, en moltes ocasions, poden significar un fre per a negocis i operacions amb clients a vegades inexperts i desconexors de les obligacions de PBC/FT.

Aquesta modificació inclou les següents especificacions:

- Els subjectes que s'adhereixin seran considerats corresponsables del tractament a l'efecte de la legislació de Protecció de Dades.
- El manteniment d'aquests sistemes pot encomanar-se a un tercer, encara que no sigui subjecte obligat.
- Els subjectes corresponsables hauran de comunicar a la Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries la intenció de constituir aquests sistemes amb una antelació mínima de 60 dies.
- La comunicació de dades a aquests sistemes es troba emparat per la normativa de Protecció de Dades, però els subjectes obligats només podran accedir a la informació facilitada per un altre subjecte obligat en els supòsits en què la persona a la qual es refereixin les dades sigui el seu client o l'accés a la informació sigui necessari per al compliment de les obligacions.
- Les dades només podran ser facilitades pels òrgans de control intern, els qui al seu torn canalitzaran les sol·licituds d'accés a les dades contingudes en el sistema, i en tot cas els interessats hauran de ser informats sobre la comunicació de les dades al sistema.
- Les dades obtingudes pel sistema només podran ser utilitzades per al compliment de les obligacions de diligència deguda.
- El subjecte obligat que hagués proporcionat les dades al sistema respondrà per la seva exactitud i actualització, i haurà de complir amb el que s'estableix en el Reglament (UE) 2016/679, de 27 d'abril de 2016, relatiu als drets de rectificació o supressió de les dades personals, podent els interessats, en qualsevol cas, exercir aquests drets enfront de, i en contra de, cadascun dels responsables.
- La Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries podrà autoritzar l'establiment de sistemes comuns en què participin diverses categories de subjectes obligats.

Autorització Comissió de PBC a l'intercanvi d'informació

L'últim dels canvis més transcendents que es produeixen amb la modificació a la normativa és l'autorització que podrà atorgar la Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries quan es detectin riscos extraordinaris de BC/FT en l'anàlisi de riscos, i previ dictamen conforme de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, a intercanviar entre subjectes obligats informació referida a determinat tipus d'operacions, o a clients subjectes a determinades circumstàncies. La finalitat d'aquesta modificació és no sols detectar i evitar operacions de BC/FT, sinó també prevenir o impedir que aquestes operacions puguin intentar-se per aquests mateixos clients però davant altres subjectes obligats.

Altres modificacions

Finalment, es fan també una sèrie de modificacions que tenen menor o pràcticament nul·la transcendència per al compliment de les obligacions dels subjectes obligats, i que esmentarem molt concisament:

- s'agrega entre les funcions de la Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries la de destituir el Director del SEPBLAC, a més de la ja existent funció de nomenar-lo.
- s'indica que el Banc d'Espanya formarà un compte per les despeses que realitzi a l'empara del pressupost aprovat per la Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries i que, degudament justificada, la remetrà a la Direcció General del Tresor i Política Financera.
- s'indica que la Secretaria de la Comissió informará l'Autoritat Bancària Europea sobre les sancions imposades a les entitats de crèdit i financeres, inclòs qualsevol recurs que s'hagi pogut interposar contra les mateixes i el seu resultat (abans s'indicava que s'informaria les Autoritats Europees de Supervisió).

Conclusió

Com hem intentat reflectir en aquest escrit anàlisi, les noves modificacions introduïdes en la LPBCFT per la Llei 18/2022, de 28 de setembre, de creació i creixement d'empreses (anomenada "Llei Crea i Creix"), si bé no representen una reforma de la normativa, ofereixen algunes millores que, en major o menor mesura, podran ajudar als subjectes obligats en el compliment de les seves obligacions tant de deguda diligència, com d'informació, mentre que també significaran un major compromís per la seva part en el compliment de les obligacions de Protecció de Dades establertes en la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals, i al Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016.

Cabrà, d'ara endavant, veure com la Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries, juntament amb el SEPBLAC, formalitzen aquestes noves oportunitats, i com es desenvolupen els nous sistemes implementats reglamentàriament.